

การใช้รูปแทนคำนาม เพื่อขอกความต่อ เนื่องในข้อ เขียนภาษาไทย

นางสาวประภาพร มณีโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควมหลักสูตรปริยญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-620-3

018524

3 16349262

THE USE OF NOUN - SUBSTITUTES AS COHESIVE DEVICES
IN THAI WRITTEN DISCOURSES

Miss Prapaporn Maneeroje

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts
Department of Linguistics
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้รูปแบบคำนาม เพื่อบอกความต่อเนื่องในข้อเขียนภาษาไทย

โดย นางสาวประภาพร มณีโรจน์

ภาควิชา ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์)

..... กรรมการ

(อาจารย์คณฎฐิพร ชำนิโรคนานต์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้รูปแทนคำนามเพื่อบอกความต่อ เนื่องในข้อเขียนภาษาไทย
 ชื่อนิสิต นางสาวประภาพร มณีโรจน์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์
 ภาควิชา ภาษาศาสตร์
 ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์รูปแทนคำนามที่ใช้เพื่อแสดงกระบวนการบอกความต่อเนื่องในข้อเขียนภาษาไทย โดยศึกษารูปแทนคำนาม 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทอรุปรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม ข้อมูลที่นำมาศึกษานำมาจากบทความ 10 บทความในวารสารศิลปวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่ารูปแทนประเภทอรุปรูปมีความถี่ของการปรากฏมากที่สุด 49.68% รองลงมาได้แก่รูปแทนประเภทซ้ำรูป 32.04% รูปแทนประเภทบ่งชี้ 12.18% ตามลำดับ รูปแทนประเภทคำสรรพนามมีความถี่ของการปรากฏน้อยที่สุด 5.90%

การทดลองแทนที่รูปแทนที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนประเภทอื่นได้ผลว่ารูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทนี้ ใช้แทนที่กันไม่ได้เพราะทำให้ประโยคคิดไวยากรณ์ 14.96% ใช้แทนที่กันได้ อย่างสมบูรณ์ 32.04% กรณีที่เกิดมากที่สุด คืออาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ประโยคคิดไวยากรณ์ แต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย ได้แก่ การซ้ำซาก การเน้นย้ำ การกำกวม และการอ้างอิง เปลี่ยนไป ผลของการทดลองเช่นนี้แสดงว่ารูปแทนคำนามแต่ละประเภทไม่สามารถจะแทนที่กันได้โดยเสรี เพราะต่างก็มีลักษณะที่ต่างกันไป รูปแทนประเภทอรุปรูป และรูปแทนประเภทซ้ำรูปให้ความหมายได้เท่ารูปนามวลีเดิม รูปแทนประเภทอรุปรูปเพียงความซ้ำซากได้แต่อาจจะทำให้เกิดการกำกวม รูปแทนประเภทซ้ำรูปไม่ก่อให้เกิดการกำกวม แต่ทำให้เกิดการซ้ำซาก ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้เน้นใช้เมื่อต้องการแสดงการชี้เฉพาะหรือจำแนกต่าง รูปแทนประเภทคำสรรพนามสามารถแสดงสถานภาพทางสังคมของนามวลีนั้น ๆ เพิ่มเติมด้วย และพบว่ามักจะใช้กับนามวลีที่เป็นมนุษย์เป็นส่วนใหญ่

Thesis Title The Use of Noun - Substitutes as Cohesive Devices in
 Thai Written Discourses

Name Miss Prapaporn Maneeroje

Thesis Advisor Assistant Professor Peansiri E. Vongvipanond, Ph.D.

Department Linguistics

Academic Year 1985

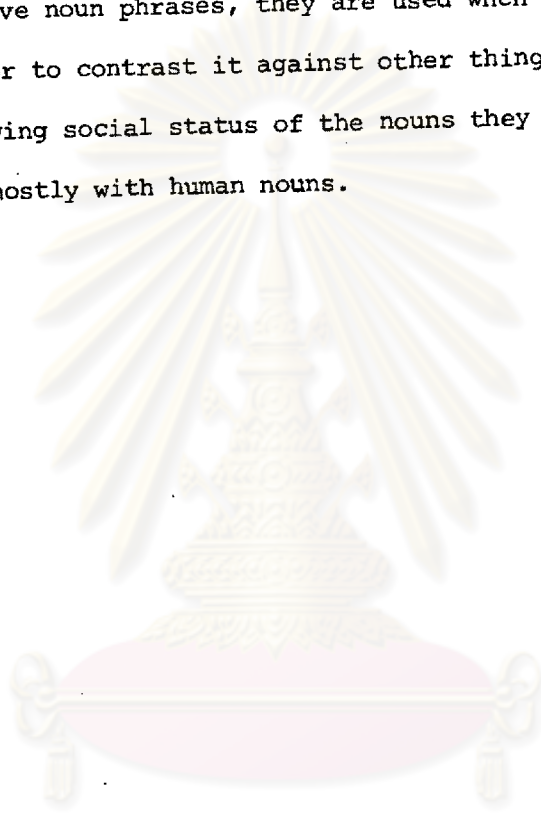

ABSTRACT

This is an analytical study of noun phrase substitutes, which are used as a cohesive device in Thai discourses. Four types are studied: zero noun phrase, repeated noun phrase, demonstrative noun phrase and pronouns. The data consist of 10 articles published in Sinlapa Wathanatham Arts and Culture Magazine. The study shows that zero noun phrases are used most frequently, at 49.88%. Repeated noun phrases are the second most frequently used form of noun phrase substitute, 32.04%. Demonstrative noun phrases are used only in 12.18% of the cases while pronouns are used only in 5.90%.

An attempt to replace each noun phrase substitute originally used in the texts with other types of noun phrase substitute reveals that 32.04% of the cases results in ungrammatical sentences and only 14.96% allow the replacement. However, in the majority of the cases, the replacement, instead of creating ungrammatical sentences, causes indeterminate cases, in which native speakers do not always agree on acceptability of the sentences. These are cases when repetition, emphasis, ambiguity and change of reference occur as a result of the replacement. It can be concluded that these types of noun phrase

substitues are not freely interchangeable because of the characteristics of each of the four types. Zero and repeated noun phrases give the same meaning as their antecedent noun phrases. Zero noun phrases enable one to avoid repetition but one risks ambiguity. Repeated noun phrases do not cause ambiguity but can create repetition. As for demonstrative noun phrases, they are used when one needs to point something out or to contrast it against other things. Pronouns are capable of showing social status of the nouns they represent and they are used mostly with human nouns.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ซึ่งกรุณาให้แนวความคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจ รวมทั้งอนุเคราะห์หนังสือประกอบการค้นคว้าและกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการพิจารณา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา เอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ อาจารย์ศุภภัทร ชำนิโรคศานต์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแม่ที่ได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม เป็นกำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชา ญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจจนผลงานนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเฉพาะคุณอุไร งามสม ที่ได้ช่วยเหลือให้ความร่วมมือตรวจสอบข้อมูลในฐานะผู้บอกภาษาคำด้วยความเต็มใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	สมมติฐานการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
	คำจำกัดความ.....	7
	เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้.....	9
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโยงความของภาษาหลาย ๆ ประเภท....	9
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโยงความของภาษาเพียงประเภทเดียว.....	22
2	ความแตกต่างของรูปแทนคำนามในแง่ความถี่ของการใช้.....	26
	เกณฑ์ในการนับความถี่ของรูปแทนคำนาม.....	26
	เกณฑ์ตำแหน่งในประโยค.....	26
	เกณฑ์การปรากฏของรูปนามวลี เดิมในปริบทต่าง ๆ.....	30
	ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในอ เนกรรทประโยค เดียวกัน	39
	ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในสังกรประโยค เดียวกัน ...	47
	ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อ เนื่องกัน .	53
	ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามย่อหน้ากัน.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	สรุปเรื่องความถี่ของรูปแทนประเภทต่าง ๆ.....	69
	ความถี่ของรูปแทนค่านามทั้งหมด.....	69
	ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งต่าง ๆ.....	70
	ความถี่ของรูปแทนค่านามในบริบทต่าง ๆ.....	71
3	ความแตกต่างของรูปแทนค่านามในแง่ของการใช้แทนที่กัน.....	74
	การทดลองใช้รูปแทนค่านามประเภทอื่นแทนที่รูปแทนค่านามที่ปรากฏ ในข้อมูล.....	74
	วัตถุประสงค์ของการทดลองแทนที่ด้วยรูปแทนค่านามประเภทต่าง ๆ วิธีการแทนที่.....	74
	ผลของการแทนที่รูปแทนที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูปแทนค่านามประเภทอื่น. ใช้แทนที่กันได้.....	76
	ใช้แทนที่กันไม่ได้.....	77
	อาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์.....	78
	ผลของการแทนที่รูปแทนค่านามแต่ละประเภทที่ปรากฏในข้อมูลด้วยรูป แทนค่านามประเภทอื่น.....	80
	ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทรูป.....	81
	ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทหัวรูป.....	83
	ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทบ่งชี้.....	84
	ผลของการแทนที่รูปแทนประเภทคำสรรพนาม.....	86
	สรุปลักษณะของรูปแทนค่านามแต่ละประเภท.....	87
4	บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	89
	สรุป.....	89
	ข้อ เสนอแนะ.....	90
	บรรณานุกรม.....	92
	ประวัติผู้เขียน.....	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธานของประโยคตาม.....	40
2 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม.....	42
3 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบทของประโยคตาม.....	44
4 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในประโยคตามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ใน ประโยคต้นของอเนกสรรประโยคเดียวกัน.....	46
5 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธานของอนุประโยค.....	47
6 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค.....	49
7 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบทของอนุประโยค.....	51
8 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในอนุประโยคที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในมุขยประโยค ของสังกรประโยคเดียวกัน.....	52
9 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธาน.....	54
10 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรม.....	55
11 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประกอบค่านาม เพื่อแสดงความเป็น เจ้าของ.....	57
12 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบท.....	58
13 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้าม ประโยคที่อยู่ค่อเนื่องกัน.....	59
14 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธานที่รูปนามวลี เดิมอยู่ข้าม ย่อหน้าที่ค่อเนื่องกัน.....	62
15 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรมที่รูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามย่อหน้า ที่ค่อเนื่องกัน.....	64
16 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบทที่รูปนามวลี เดิมอยู่ ข้ามย่อหน้าที่ค่อเนื่องกัน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีรูปนามวลีเต็ม อยู่ข้างย่อหน้าที่ต่อ เนื่องกัน.....	68
18	แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามทั้งหมด.....	70
19	แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามที่จำแนกตามตำแหน่ง.....	71
20	แสดงจำนวนของรูปแทนค่านามทั้งหมดที่ปรากฏในปริบทต่าง ๆ	72
21	แสดงผลการแทนที่รูปแทนประ เภทรูปด้วยรูปแทนประ เภทอื่น ๆ.....	81
22	แสดงผลการแทนที่รูปแทนประ เภทซ้ำด้วยรูปแทนประ เภทอื่น ๆ.....	83
23	แสดงผลการแทนที่รูปแทนประ เภทบ่งชี้ด้วยรูปแทนประ เภทอื่น ๆ.....	85
24	แสดงผลการแทนที่รูปแทนประ เภทคำสรรพนามด้วยรูปแทนประ เภทอื่น ๆ...	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย